

שוויון הזדמנויות ומעגל העוני

חלק א':

מטרה: נכיר את המושג 'מעגל העוני'

1. ילד א' / ילד ב' – נחלק את הקבוצה לשתי קבוצות: קבוצת ילד א', קבוצת ילד ב'. כל קבוצה מקבלת נתונים על המשפחה וצריכה מרגע היוולדות הילד לתאר את מסלול חייו בכמה נקודות מרכזיות. לאחר שהמציאו ביחד את מסלול החיים של הילד שקיבלו, נחזור לקבוצה הגדולה וכל קבוצה תציג את מסלול החיים שהמציאה.

נתונים לילד א': אבא עורך דין, אמא מהנדסת חשמל, יש לו אחות אחת, בסביבה שלו יש חוגים מגוונים - אמנות, פסנתר, נתניה, אחותו לומדת בביה"ס הפרטי באבן יהודה, הכנסה משפחתית לחודש: 18,000
נתונים לילד ב': אמא עוזרת גננת, אבא עובד במפעל לבדים (טקסטיל), 4 אחים, אחים שלו לומדים בביה"ס אלדד, הכנסה משפחתית לחודש: 6,150

שאלות תוך כדי ההצגה:

- למה בחרתם במסלול הזה?
- מה גרם לכם לחשוב שזה יהיה המסלול?
- האם זה המסלול ההכרחי?
- מה ההבדל בין ילד א' לילד ב'?

2. נקרא ביחד את הטקסט 'ילד א' ילד ב' (נספחים)

דיון:

- מה הטקסט הזה גורם לכם להרגיש?
- מה החוויה של ילד ב'? מה החוויה של ילד א'?
- מה כל אחד מהם מקבל בבית? בבית הספר?
- מה גורם לפער בין ילד א' לילד ב'?

חלק ב'

מטרה: נכיר את המושג 'שוויון הזדמנויות' ונקשר בינו לבין מעגל העוני

3. שוויון הזדמנויות: נציג את הסרטון 'שוויון הזדמנויות' ביוטיוב:

<https://www.youtube.com/watch?v=O902-YfSsAA>

דיון:

- האם המירוץ הוא שווה? מה זה אומר? מה זה יוצר?
- איך הרגשתם / מה חשבתם כאשר ראיתם את הסרטון?
- מה היה משותף למי שצעדו קדימה?
- איזו חוויה הייתה לחבר'ה שנשארו מאחור?
- איך המרוץ מתקשר למציאות החברתית בישראל?

4. נקרא ביחד את המושג 'שוויון הזדמנויות' - "שוויון הזדמנויות הוא עיקרון הקובע כי כל אדם זכאי להזדמנות שווה למימוש עצמי וכלכלי, ללא תלות ברקע האישי שלו." (ויקיפדיה)

- איך מעגל העובי קשור לשוויון הזדמנויות? האם חוסר בשוויון הזדמנויות מזין את מעגל העובי?
- איזה עוד השלכות יכולות להיות לאי שוויון הזדמנויות?

חלק ג'

מטרה: נכיר קבוצות שסבלו או סובלות עד היום מאי שוויון הזדמנויות ונשאל כיצד ניתן לייצר שוויון

5. אני נשאר עני - נחלק את הקבוצה לקבוצות של 2-3 חניכים בקבוצה (קבוצה קטנה אפשר לחלק לזוגות) ולכל קבוצה ניתן אוכלוסייה אחרת שמופלית עד היום: נשים, אנשים עם מוגבלות, אנשים כהי עור, להטב"קים, מהגרים וכו' על כל קבוצה למצוא באינטרנט שני נתונים - דוגמא לאפליה בשוויון הזדמנויות ודוגמא למאבק לשוויון הזדמנויות. (ניתן להכריז על זה כתחרות על מנת להוסיף מוטיבציה) לאחר שכולם מצאו, נתכנס לקבוצה הגדולה וכל קבוצה תציג את האוכלוסייה המופלית והמאבק שניהלה או מנהלת כיום.

דיון מסכם:

- האם יש נתונים שלא ידעתם ושהפתיעו אתכם? אילו?
- מה המצב של האוכלוסיות האלה כיום במדינה?
- למה עדיין יש חוסר בשוויון הזדמנויות? מי רוצה לשמר את זה?
- איך צריך להיות המאבק לדעתכם? מי צריך לנהל אותו?

שורה תחתונה: כל עוד אנשים לא מקבלים את אותה נקודת פתיחה בחיים ואי שוויון ההזדמנויות משתמר, ישתמר גם מעגל העובי. הדרך לשבור את המעגל הוא להעניק לכולם הזדמנות שווה בלימודים, בעבודה, בזכויות האדם.

מעשה בשני ילדים שנולדו באותו יום, באותה שנה, באותה מדינה.

ילד א' וילד ב'.

לילד א' יש אבא עורך דין ואמא מהנדסת חשמל

לילד ב' יש אמא עוזרת לגננת ואבא פועל טקסטיל במפעל.

לילד א' יש מלא צעצועים ומשחקים.

לילד ב' יש חדר עם עוד 4 אחים.

לילד א' יש מחשב, לילד ב' אין.

לאחר 6 שנים, באותו יום ובאותה השנה, הם נכנסים לכיתה א'.

ילד א' מגיע כשהוא כבר יודע לכתוב ולקרוא, קצת חשבון, ואפילו קצת אנגלית.

ילד ב'... לילד ב' אין ילקוט, אז הוא סוחב את המחברות בשקית.

ילד א' מגיש למורה את כל עבודות הבית מודפסות. ילד ב' מכין שיעורים כמעט תמיד לאור נרות.

לילד א' יש חוג אומנות, חוג מחשב וחוג פסנתר.

ילד ב', כשהוא שומע את אבא צועק שאין כסף, הוא בורח לחבר'ה בחצר.

ולמרות הכל, ילד ב' מתאמץ בכל כוחו לסגור את הפער כי אבא שלו אמר שרק השכלה מנצחת את העוני, כי רק חינוך יוציא אותו מהכפר.

וחולפות שש שנים ושני הילדים בכיתה ו' והנה הם מחולקים להקבצות.

ילד א' הולך להקבצה א' וילד ב' הולך להקבצה ב'.

לילד א' יש מורה פרטית ולילד ב' אין.

לילד א' אומרים כולם שהוא בטוח יהיה פרופסור כי הוא יודע מתמטיקה מה זה טוב.

וגם לילד ב' אומרים שיש חוכמה, חוכמת רחוב.

והשנים חולפות והילדים מגיעים לתיכון.

ילד א' הולך ל- 5 יחידות לימוד מתמטיקה, ו-1 פיסיקה, ו-5 אנגלית. וילד ב' רק ל- 3 ול- 4. ולפעמים בהפסקות מבטיהם של שני הילדים מצטלבים וממש לרגע קצר שניהם מבינים שמהו פה חרא, שמהו פה לא צודק, שהם בחיים לא יהיו שווים.

21-שנים חולפות מאותו יום בו נולדו שני הילדים והנה הם משוחררים מהצבא.

ילד א' קיבל מאבא מתנת שחרור - טיול מסביב לעולם.

ילד ב' בבוקר משלים בגרויות ובערב עובד, מלצר באולם.

והם נכנסים לאוניברסיטה... באותו יום באותה שנה.

ילד ב' חש שהוא ניצח. למרות הכל הוא ניצח. הוא הגשים את חלום אביו, חלום ההשכלה הגבוהה.

לד א' שילם מראש את שכר הלימוד ל- 4 שנים.

ילד ב' עובד בלילות מלצרות וממשיך ללמוד בימים. וככל שהאובדראפט גדל, כך יורדים הציונים ואחרי שנתיים.. ילד ב' נשבר. (אחרי 22 ימי מילואים) "נלך לעבוד שנתיים שלוש" הוא אומר לעצמו, "נעשה קצת כסף ואח"כ נחזור ללמוד".

ילד ב' נוטש את ספסל הלימודים.. והוא לא חוזר יותר לעולם

אחרי 30 שנה, שני הילדים כבר בני 30. באותו יום, באותה שנה, באותה מדינה, נולדים לשניהם ילדים.

לילד א' נולד ילד א' ולילד ב' נולד ילד ב'.